

Cussegl da vischnaunca 26-2009/2012

Seduta dils 20 da mars 2012

Protocol

dalla seduta dil cussegl da vischnaunca,
mardis, ils 20 da mars 2012,
dallas 20¹⁵ – 22¹⁵ uras en casa communal

Presidi: Rita Huonder-Tenner

Actuar: Ervin Maissen

Presents:

a) Cussegl	Clemens Berther Robert Cajacob Bernadetta Caminada-Mühlebach Giusep Columberg Emerita Flepp-Degonda Victor Flepp Pius Huonder	Martina Gienal-Caviezel Rita Huonder-Tenner Jordana Lozza-Desax Pirmin Lozza Pader Vigeli Monn Flavio Murer Alfred Spescha
b) Suprastonza communal	Dumeni Columberg Madlen Deflorin-Spescha	Cecilia Maissen-Desax Iso Mazzetta
c) Collaboratur	Werner Müller	
d) Perstgisas	Heinrich Berther	Roger Tuor
e) Hosps	6 personas	

Presidenta dil cussegl da vischnaunca

Il cussegl cuntinuescha cun la tractaziun dallas fatschentas tenor la gliesta da tractandas dalla seduta dils 16 da mars 2012.

- Tractandas:*
1. Cuminonza da maschinas forestalas Cadi: Participaziun e statut (messadi nr. 39-2009/2012)
  2. Revisiun parziala dalla lescha davart ils dretgs politics (messadi nr. 38-2009/2012)
  3. Postulat per in register public dils defuncts dalla vischnaunca da Disentis/Mustér: Risposta (postulat nr. 4-2009/2012)
  4. Postulat per ina elaboraziun d'in pareri entras in biro specialisau partenent "zonas tempo 30": Risposta (postulat nr. 5-2009/2012)
  5. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: Igl actuar:

Rita Huonder-Tenner

Ervin Maissen

1. Cuminonza da maschinas forestalas Cadi: Participaziun e statut (messadi nr. 39-2009/2012)

President communal

Ei setracta d'ina dallas pli legreivlas fatschentas dils davos onns e che corrispunda allas pretensiuns dil cussegl da vischnaunca. Cun quei project savein nus numnadamein contonscher pliras finamiras, d'ina vart documentar nossa ferma voluntad d'intensivar la collaboraziun cun las vischnauncas vischinontas e da l'autra vart reducir considerablamein las investiziuns per la cumpra da maschinas. Igl ei ina decisiun d'eminenta muntada strategica, ina schanza unica, ch'ei da nezegiar.

Repetidamein ha il cussegl da vischnaunca pretendiu ina pli stretga collaboraziun denter ils menaschis forestals. Casualmein ston aschibein la vischnaunca da Trun sco da Sumvitg remplazzar lur maschina forestala. Entras ina stretga collaboraziun san ins evitar da stuer cumprar treis maschinas ella medema regiun e cheutras reducir ils cuosts d'investiziun da 1.5 milliuns francs a frs. 450'000.--. Quella cumpra comunabla sepaga per tuts pertuccai.

La preparaziun ei vegnida instradada a caschun d'ina seduta comunabla dils foresters cun ils geraus pertuccai. Ins ha elaborau in concept e sin fundament da quel evaluau la megliera maschina pils basegns forestals. Ils geraus ein vegni involvai ella selecziun dalla maschina adattada. Ils presidents comunals han tschercau ina fuorma giuridica adattada per ina cuminonza da maschinas e procurau per la finanziaziun. Ei para che la fuorma d'in institut dil dretg public (öffentlich-rechtliche Anstalt) seigi il construct il pli adattau e nuncumplicau. Ei setracta d'ina atgna societad che porta la cumpleina responsablidad per in menaschi efficaci e razional e che porta sesez, senza contribuziuns dallas vischnauncas. Ins sa cumpra-regliar quei construct cun ina societad acziunara dil dretg privat. Las vischnauncas ein acziunarias. Ei dat in cussegl d'administraziun ed ina direcziun, occupada d'in forester communal. La sligiazion proponida sebase sin la fuorma cattada ella Foppa (Maschinenforstgemeinschaft Foppa). Quella ei secumprovada, sco il president da quella ha attestau. En quei connex eis ei da far attents sin art. 21 dils statuts, tenor il qual las vischnauncas participadas stattan bunas per ils donns caschunai dalla FMC.

Las treis vischnauncas san liquidar lur treis maschinas forestalas per in prezi andant, che vegn scuntraus cun la cumpra dil niev vehichel. Ils organs forestals beneventan quella sligiazion e sustegnan ella cun in generus credit d'investiziun senza tscheins da frs. 342'000.--. Las retschercas ellas vischnauncas da Medel e Tujetsch han mussau che quellas ston actualmein buca remplazzar lur maschinas. La nova societad sa denton recepir da tut temps novas vischnauncas sco acziunaris. Quei ei francau en art. 22 dils statuts. La sedia dalla societad ei previda a Mustér; quei era a vosta che Mustér ha il grond diever per la maschina. Tuttina ein tutt'as vischnauncas prontas da separticipar cul medem importo al capital da partenza. La nova cuminonza sto vegnir diregida tenor criteris economics e las tariffas fixadas ston cuvieren ils cuosts da menaschi.

Las vischnauncas acziunarias san extrar dalla societad sil pli baul suenter tschun onns. La vischnaunca da Mustér decida sco emprema sur da quella fatschenta. Per las suprastonzas communalas da Trun e Sumvitg ei la fatschenta buca dispoteivla. A Sumvitg vegn ella tractada l'entschatta da matg dalla radunonza communalala. A Trun croda la decisiun in tec pli tard, cun quei ch'il cussegl da vischnaunca ei buca cumpetents per quei project.

La fuorma giuridica dalla societad ei vegnida examinada entras igl uffeci da vischnauncas e corrispunda alla legislaziun cantunala.

En consequenza da quella decisiun vegn il cussegl a stuer decider davart ina sligiazion pertuccont ina maschina pil stradalessa. Per quei intent ei reservau el preventiv la summa da frs. 200'000.--. La suprastonza communalala ha dau l'incarica da preparar quella fatschenta e d'examinar condanavon ch'il survetsch d'unviern sa vegnir surschaus ad interpresas privatas.

En num dalla suprastonza communalala supplichescha il president communal d'entrar e d'approbar la participaziun alla cuminonza da maschinas forestalas Cadi, damai ch'ei setracta d'ina fatschenta da gronda muntada strategica e d'in bien signal per novas cooperaziuns ella regiun.

Geraua Madlen Deflorin-Spescha

"Jeu less aunc far in pèr amplificaziuns tiel messadi. Ils foresters dalla Sursassiala s'entaupan regularmein. Tier ina da quellas sentupadas la primavera 2011 ei vegniu communicau l'idea da remplazzar la maschina forestala. A quella seduta eran ils foresters ed ils geraus dallas vischnauncas da Sumvitg, Medel, Tujetsch e Mustér presents. Ils foresters dallas vischnauncas Medel e Tujetsch han signalisau ch'els hagien actualmein negin interess d'ina participaziun vid ina nova maschina, damai ch'els seigien gia en possess da novas maschinas forestalas. El decuors dils anno 90 han tuttats treis vischnauncas dalla Sursassiala acquistau lur atgna maschina forestala (Mahler). La vischnaunca da Mustér ei la davosa che sto remplazzar tala, dil reminent per la secunda gada: l'emprema maschina Mahler ei vegnida remplazzada gia suenter rodund 8 onns!

Las vischnauncas da Sumvitg e Trun ston medemamein remplazzar lur maschinas veglias. Entrats quei ei l'idea naschida da colaborar cun la cumpra communabla d'ina maschina forestala nova e da crear ina cuminonza da maschinas forestalas denter las vischnauncas da Trun, Sumvitg e Mustér, quei denton senza vuler rumper ils ligioms cun Medel e Tujetsch. Ina stretga collaboraziun exista gia oz, va secapescha vinavon e sa schizun vegnir intensivada. Per las vischnauncas da Sursassiala exista gia dapi 2007 in concept da maschinas cun la finamira d'ina collaboraziun intercommunalala el senn da buca vuler concurrenzar in l'auter. Quei semuossa cun la cumpra da differentas maschinas e da procurar che las maschinas vegnan occupadas economicamein. Ina participaziun da Medel e Tujetsch alla cuminonza da maschinas forestalas Cadi ei adina pusseivla: pia la spusa Mustér – sco quei ch'igl ei vegniu pretendiu el cussegl dil venderdis vargau – daventa aunc pli attractiva.

Il Mahler ei ina maschina da 15 onns cun rodund 11'000 uras. Da lezzas uras ha quella custau frs. 291'000.--. Ussa caschuna el dabia reparaturas. Igl ei vegniu sclariu cun la fatschenta Mahler, schebein ei valessi la peina da far ina pli gronda revisiun. Las persunas dil fatg han denton discussegliau quei, damai che nus havessen suenter la reparatura pli gronda da frs. 180'000.-- aunc adina ina maschina veglia.

Actualmein vegn suttameis al cussegl la proposta d'acquistar ina maschina forestala nova per frs. 450'000.-- che cuosta alla vischnaunca denton, grazia alla cuminonza da maschinas proponida, alla vendita dil Mahler ed in credit d'investiziun senza tscheins dil cantun, sulettamein frs. 20'000.--. Ins astga bein pretender che la suprastanza suttametti al cussegl ina fatschenta ch'ei evaluada buca mo pils basegns forestals, mobein era dallas finanzas.

Ultra da quei vegn la maschina nova ad esser occupada entras la participaziun dallas treis vischnauncas sulettamein cun lavurs forestalas per rodund 1'200 uras ad onn. En cumparegliaziun ei il Mahler actualmein denter 600 ed 800 uras en funcziun e quei mo grazia alla dismessa da neiv. Igl ei era da risguardar – e quei aspect astga gest per il maun public buca vegnir sutschazegiaus – ch'ina maschina nova ei pli ecologica e corrispunda allas pretensiuns pil schurmetg digl ambient.

Ils treis foresters, conlucers e maschinists dallas vischnauncas partecipadas ein sesi ensemen per eruir las pretensiuns dad ina nova maschina. Cun las enconuschientschas da lur reviers e dallas maschinas ein els sedecidi per in tip da maschina ch'ei spirontamein en funcziun pil forestalesser. Cun risguard sin il diever ed il manteniment dalla maschina ei l'intenziun dils foresters da designar sulettamein in maschinist ed in substitut permanent per quella maschina, v.d. che sulettamein quels liquideschan las lavurs da maschina en las vischnauncas partecipadas. Perencunter duei vegnir previu in scomi da personal d'uaul. Sch'il maschinist fuss ussa per exempel dalla vischnaunca da Mustér e la maschina fuss en funcziun en ina dallas autras vischnauncas, vegness in luvrer da lezza vischnaunca a luvrar a Mustér. Aschia sto adina mo vegnir scuntrau quen per la maschina e buca pil maschinist. Damai che las biaras lavurs el forestalesser ston vegnir planisadas a liunga vesta, eis ei era negin problem da coordinar las lavurs ed entras quei era il diever dalla maschina.

La nova maschina seconcentrescha sapientivamein sin la cumpart „Bodenzug“ – sin ed ella vischinonza dallas vias forestalas e concurrenzescha cheutras buca ils sorprendiders. Ils sorprendiders ein sespecialisai sin maschinas a suga cun corrispundentas maschinas accessorias (denter auter processurs „Vollernter“) per luvrar si la lenna. La maschina forestala nova completescha la purschida dils sorprendiders. Ei sa era capitar ch'in ni l'auter sorprendider pren a tscheins ina dallas maschinas forestalas. Per la dismessa da neiv vegn encuretq in'otra sligiazion.

Sil sector dils emprendists vegn gia oz luvrau fetg stretg ensemen, q.v.d. els vegnan scolai comunablamein, pia era cheu: el senn d'in center da scolaziun. Ei duei era esser vinavon aschia, che las vischnauncas san porscher a giuvenils in lucrativ ed interessant plaz d'emprendissadi e possibilitar als giuvens da restar ella regiun. A Sursaissa ei gest vegniu sligiau la piazza d'emprendissadi, perquei ch'igl ei vegniu surdau ordeifer las biaras lavurs.

Per dapli detagls stat nies forester Werner Müller bugen a disposiziun.”

Debatta d'entrada

Cussegliera Emerita Flepp-Degonda

Quella fatschenta ha dau dabia da discussiunar. La discussiun va buca encunter la cumpra dalla maschina. Igl ei evident ch'ina maschina da 15 entochen 17 onns sto vegnir remplazzada. La discussiun va denton en direcziun d'intensivar la collaboraziun denter ils menaschis forestals en fuorma d'ina eventuala fusiun. La suprastonza communal ha denton saviu dar oz in tschuat informaziuns supplementaras, aschia che numerusas damondas ein rispundidas. En quei senn sa ella s'accordar d'entrar e tractar la fatschenta.

Cussegliera Bernadetta Caminada-Mühlebach

Fusiunar ei segir ina buna causa, ina fritgeivla collaboraziun sa esser ina schanza leutier ed ina buna entschatta. Ella manegia ch'ei fussi opportun da clamar a caschun dallas discussiuns dalla meisa rodonda persunas dil fatg per schar orientar comunablamain tuts interessai.

Cussegliaer Giusep Columberg

In tschuat dallas informaziuns retschartas questa sera ein buca cuntenidas el messadi. El supplichescha da formular il messadi pli informativ, quei ch'evitass discussiuns buca necessarias e desinformaziuns sin vias nunusitadas.

Cussegliaer Clemens Berther

Ils commembers dil cussegl da vischnaunca ein obligai da s'informar per saver prender ina decisiun bein fundada. Sin fundament dil capital che las treis vischnauncas mettan a disposiziun e dil credit d'investiziun senza tscheins, resta ei per la societad in capital da menaschi da rodund frs. 100'000.--. Ins quenta che la maschina prestia ca. 1'200 uras da lavur ad onn. Quei ei ina fetg buna prestaziun. En quei senn sa el sustener cun in bien sentiment la fatschenta.

La collaboraziun previda ei ina fetg buna causa. Cun ina buna collaboraziun, evtl. era fusiun e cun nezegiar optimal la tecnica avon maun, eis ei pusseivel da reducir las investiziuns per vias forestalas. En quei senn eis ei da metter en damonda las vias forestalas e da reducir la construcziun sin in minimum.

President communal

Sedamonda adina puspei, con detagliaus ch'in messadi duei esser. Ils commembers dil cussegl han denton la pusseivladad da giavischar informaziuns supplementaras.

La collaboraziun sefa gia oz buca mo sil sector da maschinas, mobein era dil personal. Quella collaboraziun ei ina buna premissa per in ulteriur pass. Entras las contribuziuns dallas vischnauncas ed il credit d'investiziun dispona la societad d'in capital da partenza da ca. frs. 120'000.--. L'occupaziun e la coordinaziun dalla maschina ei causa dil cau operativ.

Forester Werner Müller

Sin fundament dallas uras prestadas a Trun e Sumvitg, sco era dil diever forestal a Mustér, ei l'occupaziun da 1'200 uras pusseivla. La media annuala sepresenta sco suonda; Mustér 600 – 800 uras; Sumvitg 250 – 400 uras e Trun 150 – 250 uras; ordlunder seresulta ina media da 1'100 – 1'300 uras. En quellas ein evtl. prestaziuns per tiazas persunas buca cuntenidas.

Cusseglier Victor Flepp

La cumpra da quella maschina ha evocau ina gronda discussiun. Schegie ch'ina fusiun dils menaschis da Sursassiala fuss da beneventar, ei quella aunc buca madira. Denton ei la sligiazion previda cumbinada cun lavur administrativa supplementara. Sco gia menziunau ein 1'200 uras ad onn in'occupaziun optimala per ina maschina. Han ins riguardau il fatg ch'ei vegn pinau a Sumvitg dabia lenna entras sorprendiders? Ulteriuramein vegn ei strusch ad esser pusseivel da pinar lenna sur 12 meins. Giu la Foppa dat ei apparentamein conflicts, perquei che las maschinas san buca esser il medem mument en plirs loghens. Il preventiv preveda frs. 200'000.--sil sectur stradal. Sto il cussegl era dir gie a lezza sligiazion?

Cusseglier Clemens Berther

Il fatg ch'ins dessegna in maschinist cun in substitut ha gronds avantatgs. Denton quenta el cun conflicts cul diever il medem mument.

Forester Werner Müller

Gia oz vegn il diever da persunal e maschinas coordinaus l'entschatta digl onn denter ils menaschis forestals. Il mars vegnan ils differents tagls da lenna e las maschinas che vegnan en funcziun fixadas. Quei garantescha in diever efficient e la pusseivladad da stuschar certas lavurs sin temps adattai. Cun ina buna comunicaziun e coordinaziun eis ei pusseivel da metter a disposiziun la maschina a tiarzas personas.

Cusseglier Giusep Columberg

Il diever da 1'200 uras survarga bunamein quei ch'ei pusseivel. Co sepresenta la situaziun cul temps da spetga? Savess ei buca capitar che la lavur vegn en in tal cass surdada ad in'interpresa privata? Ein las vischnauncas obligadas da far diever dalla maschina ni san ellas tuttina surdar ellas ad ina fatschenta privata?

Forester Werner Müller

La surdada a privats ei pusseivla; quei schai ella cumpetenzza da mintga vischnaunca. Mintga forester planisescha sias lavurs l'entschatta digl onn. Mintga primavera s'entaupan ils foresters e fixeschan las tariffas pigl onn current. Sin fundament dils cuosts effectivs da persunal e per maschinas vegn fixau ina tariffa per las scuntraziuns internas ed ina tariffa per lavurs per tiarzas personas, resp. projects.

Cusseglier Giusep Columberg

En connex cugl acquist da maschinas eis ei necessari da ponderar da tgei investiziuns ins sa desister cun risguardar interpresas privatas.

President communal

Quella damonda sepresenta a caschun digl acquist dalla proxima maschina per il menaschi tecnic. La varianta da surdar l'incarica a privats ei adina da ponderar. Quei aspect vegn risguardaus en connex cul remplazzament dalla maschina pil diever stradal.

Cusseglier Victor Flepp

Per la maschina eis ei da grond avantatg ch'in um vegn scolaus e che quel pilotescha ella. Quei vegn dabien als cuosts da manteniment.

Cussegliera Emerita Flepp-Degonda

Contas uras da lavur ha il Mahler prestau pil survetsch d'unviern e tgei ladezia astga la maschina haver?

Forester Werner Müller

La maschina vegn equipada cun duas ladezias da pneus. Dil reminent ei quei gia oz il cass. Culs pneus lads dispona la maschina d'ina ladezia da 2.50 entochen 2.60 m, cun ils grashels d'ina ladezia maximala da 2.20 m. Per buca stuer midar trasora ils pneus vegn ins a stuer coordinar las lavurs era cun risguardar la ladezia dallas vias. Il survetsch d'unviern svariescha denter 10 (2010/2011) entochen a varga 80 uras per unviern.

Cusseglieier pader Vigeli Monn

Ei po bein esser ina certa gentilezia davart las ulteriuras vischnauncas da surschar la direcziun a nies forester. Denton ei la lavur sco meina-fatschenta era cumbinada cun lavur supplementara per nies forester.

President communal

Las uras ch'il forester presta vegnan messas a quen alla societad e screttas dabien al menaschi forestal, aschia che quella lavur figurescha sco entrada per la vischnaunca. Ei setracta da lavur d'aulta qualitat. Da l'austra vart sto il forester delegar lavurs meins qualificadas a ses collaboraturs.

Cusseglieier Giusep Columberg

Tgei succeda en cass che la cuminonza da maschinas vegn buca fundada, perquei ch'ina dallas treis vischnauncas fa buca part?

President communal

Ei exista negin plan B. Las suprastonzas communalas ein perschuidas ch'ei setracta d'ina buna fatschenta. El cass ch'ei vegness buca tier la fundaziun dalla cuminonza da maschinas, stuess ins reponderar la situaziun.

Discussiun en detagl

Cun quei ch'ei vegn buca fatg autras propostas, eis ei automaticamein decidu d'entrar e tractar la fatschenta .

Cusseglieier Victor Flepp

Ei surstaus ch'ei exista ina sligiaziun cun duas ladezias da pneus per ch'ins sappi far diever da vias pli stretgas.

Forester Werner Müller

Quella sligiaziun ei gia vegnida applicada entochen oz cun il Mahler. La situaziun dallas vias limitescha la ladezia dalla maschina; perquei eis ei stau necessari d'anflar quella sligiaziun.

Cusseglieier Giusep Columberg

Ei munglass buca esser necessari da slargar posteriuramein las vias, perquei che la ladezia dalla maschina pretendess quei.

Cusseglieier Robert Cajacob

Il cussegl da vischnaunca ha menau ina discussiun bein fundada. La suprastonza communal ha saviu dar las informaziuns che muncavan. Ei sa denton buca esser ch'il cussegl sto esser informaus davart mintga detagl d'ina maschina. Cheu setracta ei era d'haver confidanza en las persunas che fan las retschercas. Ellas san tgei ch'ei drova e tgei ch'ei pusseivel. Il cussegl ha repetidamein giavischau ina pli stretga collaboraziun sil sector dils menaschis forestals e la suprastonza communal ha anflau ina sligiaziun en quella direcziun. La damonda d'ina privatisaziun ei vegnida discussiunada extendidamein avon entgins onns el cussegl da vischnaunca ed el ha decidu claramain da mantener in menaschi forestal.

La fatschenta presentada va ella dretga direcziun ed el sustegn la proposta presentada.

Decisiun

Cun 14 encunter 0 vuschs decida il cussegl da vischnaunca da:

- 1. separticipar alla cuminonza da maschinas forestalas Cadi e d'approbar il statut concernent;*
- 2. da suttametter quei conclus al referendum facultativ tenor art. 21, lit. h dalla constituziun communal.*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: Igl actuar:

Rita Huonder-Tenner

Ervin Maissen

2. Revisiun parziala dalla lescha davart ils dretgs politics (messadi nr. 38-2009/2012)

President communal

Quella fatschenta ei buca cumbinada cun tonta brisanza sco quella gest tractada. La proposta deriva dalla cumissiun ch'ei sefatschentada cun l'incarica dils vischinadis sut il presidi da Wendelin Jacomet. Sin fudament da quei rapport ha il cussegl da vischnaunca approbau las fusiuns da Mumpé Tujetsch cun Segnas e Cavardiras cun Disla. Cun quei ch'in organ politic astga buca sefatschentar directamein cun las preparativas dallas elecziuns, duei vegnir creau ina gruppa che prepara e coordinescha las elecziuns communalas e che sa dar informaziuns. Aschinavon ch'il cussegl da vischnaunca sa s'accordar cun la revisiun previda, vegn la suprastanza communal a relaschar in reglament tenor il sboz presentau. Quella gruppa preparativa duei esser neutrala; persunas che candideschan per in uffeci astgan buca far part dad ella.

Plinavon duei ei esser pusseivel d'arranschar dall'entschatta enneu elecziuns tgeuas per elecziuns complementaras, aschinavon ch'ei ha mo tons canidadats sco posts vacants.

Discussiun

Il cussegl da vischnaunca desista d'ina discussiun.

Decisiun

Cun 14 enunter 0 vuschs decida il cussegl da vischnaunca:

- 1. d'approbar la revisiun parziala dalla lescha davart ils dretgs politics (art. 25bis, art. 33 ed art. 39);*
- 2. da suttametter quei conclus tenor art. 21, lit. b, dalla constituziun communal al referendum facultativ.*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: Igl actuar:

Rita Huonder-Tenner

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 26-2009/2012
Seduta dils 20 da mars 2012

---

3. Postulat per in register public dils defuncts dalla vischnaunca da Disentis/Mustér: Risposta (postulat nr. 4-2009/2012)

President communal

La suprastanza communal ha priu posiziun a scret sil postulat, aschia ch'ei basegna neginas declaraziuns supplementaras.

Cussegliaer Clemens Berther

Ha giu sez contact cun gl'incumbensau per la protecziun da datas. Schegie ch'ils defuncts perecliteschan negin, exista in dretg sil schurmetg dallas datas persunalas. Quel vala era pils vischins sur 75 onns che figureschan el rapport da gestiun. Sch'enzatgi giavischa, sa el pretender che siu num cumpari buca el rapport da gestiun. Plinavon ha el era giu contact cul register civil. Registrar tut ils defuncts fuss cumbinau cun lavur qualificada entras persunas specialisadas ch'ei autorisadas da prestar quella lavur. Cheutras caschunass la preparaziun dil register relativamein aults cuosts. En quei senn ha el capientscha per la posiziun dalla suprastanza communal, buca ton per motiv dalla protecziun da datas, mobein ord vesta dils cuosts. Per quei sa el s'accordar cun la posiziun dalla suprastanza communal.

En quei senn ei il postulat per in register public dils defuncts dalla vischnaunca da Disentis/Mustér liquidaus.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: Igl actuar:

Rita Huonder-Tenner

Ervin Maissen

4. Postulat per ina elaboraziun d'in pareri entras in biro specialisau partenent "zonas tempo 30": Risposta (postulat nr. 5-2009/2012)

Gerau Iso Mazzetta

La suprastonza communal ha priu posiziun a scret tiel postulat. Specialmein ei da menziunar ch'ils cuosts annuals per marcar ein relativamein aults.

Cusseglhier Pirmin Lozza, postulant

"Miu postulat - suttascrets da nov concusseglieras e concussegliers - inoltraus ils 18 da schaner 2012 alla suprastonza, ei buca vegnius interpretaus endretg. La risposta dalla suprastonza communal fa surstar mei ed jeu constateschel che miu giavisch vegn buca reconuschiu.

Jeu giavischel negina introducziun immediata dallas zonas tempo 30. Miu giavisch e mia supplica alla suprastonza communal ei d'instradar la procedura necessaria e da procurar per in pareri entras in biro specialisau. Tenor la risposta dalla suprastonza cuosta tal rodund frs. 11'000.--.

Cun la suandonta informaziun lessel skizzar tgei avantatgs ch'ina zona da tempo 30 ha:

- Dapli segirtad e qualitat da viver els quartiers.
- La limitaziun dalla spertadad animescha ad in carrar moderau.
- Reducescha immissiuns da canera e svapur.
- Reducziun da grevs accidents.
- Ils viadis pils affons da scola vegnan meins prigulus.
- Dat segirtad als autists raschuneivels.
- Malgrad la reducziun dil tempo piardan ils autists strusch temps.

Ina studia dalla Bfu muossa claramein: Pli gronda che la zona „Tempo 30“ vegn introducida sin vias lateralas e ton meglier che la spertadad sa - cun mo pintgas investiziuns - quietar il traffic.

Ils arguments competents furneschan ils biros d'inschigniers e planisaders specialisai e buca las instanzas politicas ed aschia insistel jeu sin quei rapport e pretendel ina votaziun giudlunder.

Lubi a mi aunc in pèr ponderaziuns e patratgs en caussa:

- Pertgei exista la zona 30 gia en differents quartiers? (sco p.ex: Raveras, Gonda, Dulezi, Via da Cuoz e.a.v)
- Daco tgisa ha la vischnaunca da Mustér acquistau reconuschientscha nazionala cun sias zonas da tempo 30 (Premi Flaneur d'or 2011)
- Tgei ei bein il motiv ch'ins ha gia realisau ina emprema part da zonas 30 avon 11 onns el contuorn da Cons ed ina secunda part avon 7 onns sin la via principala etc.

Sch'ins vul ussa esser consequens ei la realisaziun dalla zona tempo 30 en tuts quartiers, uclauns e vischinadis pli che giustificada.

En quei senn supplicheschel jeu vus da sustener cun in clar gie miu postulat e mussar curascha e solidaritad per nossa segirtad. Cugl accident ei succedius eis ei memia tard d'intervgnir."

Gerau Iso Mazzetta

Cunzun leu nua ch'ins ha era traffic da transit ei ina zona tempo 30 giustificada. Nus havein denton numerus uclauns che disponan da praticamein negin traffic da transit, cheu ston ins era appellar alla responsablidad e raschuneivladad dils habitonts, dils vischinadis e dils quartiers ch'enconuschan la situaziun da traffic. Aschinavon ch'il cussegl approbescha il postulat, vegnan ins el rom dil preventiv a mirar tgei pusseivladads ch'existan per ademplir las pretensiuns.

Cusseglia Robert Cajacob

Sedamonda veramein, schebein ei fa senn d'introducir ina zona tempo 30. Ei dat segir loghens nua che quei ei justificau, denton sa quella restricziun da traffic era haver consequenzas negativas els uclauns, nua ch'igl ei tenor situaziun indicau da carrar schizun pli plaun che 30 km/h. Igl ei necessari d'appellar al saun giudezi dils automobilists. La zona 30 sa era muntar in prighel leu nua ch'ins sligia las sdremas da pedunzs ed ins astga ira libramein sur via vi.

Cusseglia Emerita Flepp-Degonda

Ha capientscha pigl intent dil postulat, sustegn denton las ponderaziuns da cusseglia Robert Cajacob. Mo pils quartiers para ina semeglionta reglamentaziun empau surfatga.

Cusseglia Pirmin Lozza

Ei va buca per introducir ina zona tempo 30 en tut ils quartiers. El giavischa ch'ei vegni incaricau in biro specialisau d'elaborar in pareri, schebein ei seigi indicau d'introducir ina zona tempo 30.

Cusseglia Clemens Berther

Avon in tschuat onns han ins schau elaborar in concept da traffic ch'ei setschentaus en truchet. Ord il pareri semuossa evtl. la situaziun ch'ins sto far nuot, en quei cass fuss era quella damonda sclarida.

Decisiun

Cun 7 encunter 4 vuschs e 3 abstenziuns approbescha il cussegl da vischnaunca il postulat per elaborar in pareri entras in biro specialisau partenent "zonas tempo 30".

La presidenta siara la seduta cun reguardar che la proxima tschentada hagi liug ils 20 d'avrel 2012.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: Igl actuar:

Rita Huonder-Tenner

Ervin Maissen

Disentis/Mustér, igl 1. d'avrel 2012

H:\DATEN uffici da baghegiar\Cussegl da vischnaunca\cussegl da vischnaunca 2009-2012\Protocols\Cus0012_26.docx